

สภาพปัญหาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ The Problems of Senior Scout Management in Secondary Schools in Kalasin Province

บุญส่ง อันอาสา¹ สมชาย วงศ์เกษม² และ อนุสรณ์ ฐสินแก่น³

Boonsong Un - asa,¹ Somchai Wongkasem² and Anusorn Thusinkaen³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเปรียบเทียบและข้อเสนอแนะ การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 48 คน ครูผู้สอนลูกเสือ จำนวน 297 คน โดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .23 ถึง .79 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน และ t - test (independent samples) ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือที่มีวุฒิลูกเสือต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรจัดประชุมทำความเข้าใจร่วมกันของผู้กำกับลูกเสือ ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาตนเอง เข้าฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือให้สูงขึ้น มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมตามทิศทางการพัฒนากิจการและกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน

คำสำคัญ : สภาพปัญหาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare the problems of senior scout management in secondary schools in Kalasin Province and to study the suggestions on operating senior scout activities. The sample of this study comprised 48 school administrators and 297 scout teachers sampled by using Krejcie and Morgan's table. The research instrument was a questionnaire of which discrimination indices ranged from .23 to .79 and the reliability value was .92. The collected data were analyzed by basic statistics, and t-test (independent samples).

The findings were as follows:

¹ นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รับต้นฉบับ 26 สิงหาคม 2556 รับลงพิมพ์ 10 ตุลาคม 2556

1. The problems of senior scout management in secondary schools in Kalasin Province as a whole and individual aspects were both at a high level.
2. The opinions on senior scout management in secondary schools in Kalasin Province of the school administrators and scout teachers were different.
3. The school administrators and scout teachers with different scout qualifications had no difference about senior scout management in secondary schools in Kalasin Province.
4. The retrieved suggestions were that there should be: meetings for understanding among scoutmasters; improving of self-development plans; trainings for higher scout leaders; and participating administration on senior scout management in secondary schools.

Key words : the Problems of Senior Scout Management

บทนำ

กิจการลูกเสือโลกเป็นขบวนการฝึกอบรมเยาวชนที่กว้างขวางไปทั่วโลกและกำลังก้าวหน้ารุ่งเรืองขึ้นไป มีสมาชิกลูกเสือมากกว่า 16 ล้านคน ใน 150 ประเทศ และดินแดนต่างๆ การลูกเสือเป็นขบวนการอาสาสมัครไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง และเป็นการจัดการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง ที่เปิดบริการเพื่อคนต่างวัยต่างวุฒิทั่วไป วัตถุประสงค์ของการลูกเสือก็เพื่อช่วยบุคคลในการพัฒนาตนเองทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และคุณธรรม การลูกเสือไทยเริ่มขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2454 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกอบรมเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของประเทศไทย กิจการลูกเสือจึงเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ สร้างเยาวชนของชาติให้เป็นคนดีตามความคาดหวังของสังคม โดยที่การลูกเสือมีวัตถุประสงค์ คือ การฝึกอบรมบ่มนิสัยให้ลูกเสือมีหลักการชัดเจน มีกิจกรรมที่เหมาะสมกับหลักการพัฒนาการศึกษา (สมชัย วุฒิปรีชา, 2534 : 12)

กิจกรรมลูกเสือถือว่าเป็นกิจกรรมที่หลักสูตรกำหนดอยู่ในกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการจัดกิจกรรมมาโดยตลอด แต่การจัดการเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะเน้นเนื้อหาสาระ โดยให้นักเรียนได้รู้โดยการฟังหรืออ่านเพียงอย่างเดียว ไม่อาจปลูกฝังลักษณะนิสัยต่าง ๆ เช่น ความเป็นผู้มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญประโยชน์ การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามกระบวนการลูกเสือ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบกิจกรรมกระบวนการลูกเสือครั้งหนึ่ง ๆ จะมี

ขั้นตอนการสอนประกอบด้วย พิธีเปิดประชุมกอง เพลงหรือเกม ปฏิบัติกิจกรรมตามเนื้อหา เล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ และปิดประชุมกอง เป็นกระบวนการฝึกหรือสอนในลักษณะการปฏิบัติจริง โดยมุ่งให้ลูกเสือมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ดีเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ได้แก่ การฝึกให้มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความเป็นระเบียบ รวดเร็ว อดทน ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี อบรมในด้านความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น รวมทั้งมีการฝึกสมาธิและรู้จักสำนึกในความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ (พรศรี ศรีสุข, 2544 : 12) ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศไทย (พระราชบัญญัติลูกเสือ, 2551 : 2)

กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมสำคัญของการพัฒนาคน เพราะกระบวนการของลูกเสือเป็นการเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความรู้จักกาลเทศะ ความรักในเกียรติยศศักดิ์ศรีแห่งตน ความรักหมู่คณะ และความรักชาติบ้านเมือง เหล่านี้คือคุณสมบัติของคนที่ได้รับการพัฒนาแล้ว เพื่อให้เป็นทรัพยากรของมนุษย์อันเป็นรากฐานสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาประเทศในทุกสาขา (สำนักการลูกเสือยุวกาชาดและกิจการนักเรียน, 2550 : 16)

จากสภาพดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่าปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามหลักการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (2534) 6 กิจกรรม ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ การเรียนและการสอบวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ การจัดการเรียนการสอนอย่างก้าวหน้าของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ การให้ความร่วมมือกับสังคม และการเงินลูกเสือ ตามสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิทางลูกเสือแตกต่างกัน เพื่อที่จะได้นำผลการศึกษาไปพิจารณา ปรับปรุง และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามตำแหน่งและวุฒิทางลูกเสือ
3. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ

สมมติฐานการวิจัย

สภาพปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือที่มีตำแหน่งและวุฒิทางลูกเสือต่างกัน มีปัญหาในการจัดกิจกรรมแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน มัธยมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์

จำนวน 55 คน และครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ รวม 1,220 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 48 คน และครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 297 คน ได้โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามการจัดขนาดของโรงเรียน ซึ่งมีวิธีการดังนี้

2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยตารางคำนวณกลุ่มตัวอย่างของเคร์จีซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : pp. 607 - 610) จากขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 55 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 48 โรงเรียน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มี 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) คือ

1. สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล
2. วุฒิทางลูกเสือ แยกเป็น ต่ำกว่า A.T.C. และ A.T.C. ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

1. การจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือ
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
3. การเรียนและการสอบวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
4. การจัดการเรียนการสอนอย่างก้าวหน้าของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
5. การให้ความร่วมมือกับสังคม
6. การเงินลูกเสือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยจะดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
2. จัดทำร่างแบบสอบถาม เพื่อเสนอต่อประธานกรรมการ และกรรมการเพื่อตรวจและให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไข
3. นำแบบสอบถามที่ตรวจแก้ไขเรียบร้อยแล้วหาคุณภาพของแบบสอบถาม แยกออกเป็น 3 ด้าน คือ ความเที่ยงตรง (Validity) อำนาจจำแนก (Discrimination) และความเชื่อมั่น (Reliability)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยจะขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขอประสานงานและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากสถานศึกษา
2. ผู้วิจัยจะประสานขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนเข้าไปแจกแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยจะแจกและรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
4. นำแบบสอบถามที่เก็บคืนมาแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับสมมติฐาน ดังนี้

1. ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นรายชื่อและรายด้านใช้สถิติหาค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การทดสอบสมมติฐานปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามตำแหน่ง และวุฒิทางลูกเสือ สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่า t-test

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปได้ ดังนี้

1. สภาพปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก
2. ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือมีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ด้านการให้ความร่วมมือกับสังคมและด้านการเงินลูกเสือ ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือมีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือที่มีวุฒิลูกเสือต่ำกว่า A.T.C. (B.T.C) และ วุฒิลูกเสือตั้งแต่ A.T.C. A.L.T.C., A.L.T., L.T.C., L.T. มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเรียนและการสอบวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือที่มีวุฒิลูกเสือต่ำกว่า A.T.C. (B.T.C) และ วุฒิลูกเสือตั้งแต่ A.T.C. A.L.T.C., A.L.T., L.T.C., L.T. มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

4. ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือเสนอแนะ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรจัดประชุมทำความเข้าใจร่วมกันของผู้กำกับลูกเสือ ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาตนเอง เข้าฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือให้สูงขึ้น มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมตามทิศทางการพัฒนากิจการและกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างก้าวหน้าของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ($\bar{X} = 3.71$) ด้านการเรียนและการสอบวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ($\bar{X} = 3.68$) ด้านการให้ความร่วมมือกับสังคม ($\bar{X} = 3.67$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ($\bar{X} = 3.60$) ด้านการเงินลูกเสือ ($\bar{X} = 3.57$) และด้านการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือ ($\bar{X} = 3.51$) ตามลำดับสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สอดคล้องกับ ทองคำ ตอนศรี (2542 : 102) ได้วิจัยเรื่องการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนัก งานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัย พบว่า ครูโดยส่วนรวม และจำแนกตามประสบการณ์ในการฝึกอบรมมีการปฏิบัติการจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่โดยรวมและรายด้าน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการนิเทศติดตาม และด้านการวัดผลประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการนิเทศติดตามและด้านการวัดผลประเมินผลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จะมีการปฏิบัติกิจกรรมลูกเสือโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากกว่าครูที่ไม่เคยผ่านการอบรม และ คำแหง ต้นสกุล (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดพังงา พบว่า ปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดพังงา เกิดจากครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจ ความสนใจ หรือขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารที่จะให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มีประสิทธิภาพ จากการศึกษาทางวิจัยในครั้งนี้ จะเห็นได้ว่า ทั้งผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน มีความเห็นว่าวิชาลูกเสือมีส่วนช่วยลดปัญหาสังคม

ในปัจจุบันได้มาก เพราะวิชาลูกเสือทำให้มีความอดทน ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ก่อให้เกิดความเสียสละ มีความรับผิดชอบ รู้จักทำงานเป็นกลุ่ม และช่วยเหลือบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นได้ และ เคลเลอร์มานน์ (Kellerman, 1999 : 4055) ได้ศึกษาเพื่อปริทัศน์โปรแกรมกระบวนการลูกเสือรุ่นเล็กและลูกเสือรุ่นกลาง ผลการศึกษาพบว่า โปรแกรมการศึกษาหลายโปรแกรมที่ไม่ใช่โปรแกรมแบบดั้งเดิม ซึ่งหมายถึงการเน้นการพัฒนาตัวบุคคลและการเคารพตนเองนั้นไม่มีผลกระทบทางบวกต่อความสามารถของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนที่จะปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนโดยทั่วไป อย่างไรก็ตามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลูกเสือไม่จำเป็นต้องเชื่อได้ว่าจะมีผลสำเร็จทางการเรียนที่ปรับปรุงขึ้น ซึ่งยังมีส่วนร่วมในโปรแกรมลูกเสือ

2. ผลการเปรียบเทียบผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ด้านการให้ความร่วมมือกับสังคมและด้านการเงินลูกเสือ ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือมีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน และ ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือที่มีวุฒิลูกเสือต่ำกว่า A.T.C. (B.T.C) และ วุฒิลูกเสือตั้งแต่ A.T.C. A.L.T.C., A.L.T., L.T.C., L.T. มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเรียนและการสอบวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือที่มีวุฒิลูกเสือต่ำกว่า A.T.C. (B.T.C) และ วุฒิลูกเสือตั้งแต่ A.T.C. A.L.T.C., A.L.T., L.T.C., L.T. มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดนัย เจริญ (2542 : 98) ได้วิจัยเรื่องปัญหาการบริหารกิจกรรมลูก

เลื่อนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันจะมีปัญหาในการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่จะมีปัญหาในด้านการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กจะมีปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ และ บุญเรือน ฉายศิริ (2544 : 68 - 69) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราดผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสืออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านก็ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 6 ประเด็น ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือเสนอแนะส่วนใหญ่ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ได้แก่ ครูไม่มีแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือทำให้ไม่สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนลูกเสือให้ครบทุกขั้นตอน ไม่มีการประชุมทำความเข้าใจร่วมกันของผู้กำกับลูกเสือและ ไม่มีการปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับหลักสูตรและสภาพปัจจุบัน และ ประเด็นที่สำคัญในด้านอื่นๆ ได้แก่ ไม่มีการพัฒนาตนเองในด้านประสบการณ์การสอน โดยการศึกษาค้นคว้า ผักกอกบวมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือให้สูงขึ้นเพื่อสามารถนำปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอยู่ไปใช้ได้อย่างเหมาะสม เงินสนับสนุนที่ส่งไปไม่มีอะไรตอบกลับมาในการพัฒนาลูกเสือที่เป็นรูปธรรม ขาดการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมลูกเสือให้สาธารณชนทราบ ผู้บริหารและชุมชนไม่ได้บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในการวางแผน และพัฒนาการจัดกิจกรรม เป็นต้นและผู้ทรงคุณวุฒิเสนอ 3 ประเด็น ได้แก่ ทิศทางการพัฒนากิจการลูกเสือไทย การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน และการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน ได้แก่ ควรพัฒนาระบบบริหารจัดการ มุ่งเน้นการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับลูกเสือ ปรับปรุงกฎระเบียบของลูกเสือ ควรพัฒนาบุคลากร โดยนโยบายของ ศธ.ให้ทุกโรงเรียนมีการจัดตั้งกองลูกเสือ และจัดกิจกรรมลูกเสือร่วมกับลูกเสือทั้งในและนอกระบบรวมทั้งลูกเสือชาวบ้าน ครูควร

มีการเขียนแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ การนำแผนการจัดกิจกรรมไปใช้ในการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ให้ถูกต้องตามขั้นตอนและกระบวนการของลูกเสือ ครูควรมีการปรับปรุงและพัฒนาในส่วนที่ยังบกพร่องให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้ลูกเสือมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ตรงกับความมุ่งหมายของหลักสูตรที่เน้นการจัดกิจกรรมโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีการนำผลการประเมินที่ได้จากการจัดกิจกรรมต่างๆของลูกเสือไปใช้ในการปรับปรุงและวางแผนในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของลูกเสือต่อไปผู้บริหารทุกระดับควรเสนอ/ขอรับนโยบายจากรมว.ศธ. ในส่วนของลูกเสือให้ชัด ๆ วางแนวทางการนำนโยบายของรมว.ศธ.สู่การปฏิบัติ จัดพิมพ์ตัวนโยบายแจก และทำความเข้าใจผู้เกี่ยวข้องทุกระดับก่อนสั่งอย่างเป็นทางการ ผู้บริหารทุกระดับควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์และจัดสรรปัจจัยทรัพยากรการกำหนดมาตรฐาน/ตัวชี้วัด แนวทางกำกับให้ทันนโยบายสู่การปฏิบัติ และการรายงานความก้าวหน้าและความสำเร็จ มีการตั้งคณะกรรมการติดตามข้อมูลเพื่อรวบรวมและประเมินสถานการณ์ ติดตามสถานการณ์ในพื้นที่ ค้นหาจุดด้อยจุดล้มเหลว สำรวจจำนวนตามดัชนีความสำเร็จที่กำหนดไว้ จัดทำรายงาน/แฟ้มประวัติบุคคล/สถานศึกษา แล้วเผยแพร่ สังเคราะห์แล้วนำเสนอระดับนโยบาย ให้เป็นแนวปฏิบัติและแก้ไข และมีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด โปร่งใสและตรวจสอบได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ ราเดย์ (Radey, 2004 : 802) ได้ศึกษา อัครวินน้อยของราชอาณาจักร : อุดมคติการลูกเสือของชาติและอาณาจักรระหว่างสงครามในแคนาดา พบว่า ประวัติศาสตร์ของอังกฤษและอเมริกา มีการศึกษาเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของลูกเสืออยู่หลายครั้ง ผู้ก่อตั้งลูกเสือ คือ ลอร์ด โรเบิร์ต เบเต็น โพเอลล์ ซึ่งมีผู้ได้ศึกษาถึงประวัติและผลงาน แต่ยังคงมีคำถามในด้านการปฏิบัติและแรงจูงใจ ซึ่งได้มีผลการศึกษาเพียงเล็กน้อย ได้กล่าวว่าเป็นนโยบายและแนวคิดของความพยายามในระดับท้องถิ่น การวิจัยนี้เป็นการสำรวจความคิดดั้งเดิมของเบเต็น โพเอลล์เกี่ยวกับชาติและอาณาจักรที่เกี่ยวข้องกับการลูกเสือในแคนาดา เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับมนุษยชาติ ชนชั้น และเพศ ซึ่งจากการศึกษาช่วงระยะเวลาระหว่างสงครามในออนแทรีโอ พบว่าความคิดเกี่ยวกับมนุษยชาติ เพศ และชนชั้น ตลอดจนความรักชาติ อาณาจักร ได้ถูกปลูกฝังในการลูกเสือด้วย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก
2. ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือมีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ด้านการให้ความร่วมมือกับสังคมและด้านการเงินลูกเสือ ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือมีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือที่มีวุฒิลูกเสือต่ำกว่า A.T.C. (B.T.C) และ วุฒิลูกเสือตั้งแต่ A.T.C. A.L.T.C., A.L.T., L.T.C., L.T. มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเรียนและการสอบวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือที่มีวุฒิลูกเสือต่ำกว่า A.T.C. (B.T.C) และ วุฒิลูกเสือตั้งแต่ A.T.C. A.L.T.C., A.L.T., L.T.C., L.T. มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน และผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือเสนอแนะ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรจัดประชุมทำความเข้าใจร่วมกันของผู้กำกับลูกเสือ ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาตนเอง เข้าฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือให้สูงขึ้น มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมตามทิศทางการพัฒนากิจการ และกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหาร ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน ทั้ง 6 ด้าน เพื่อจะเกิดประโยชน์และ

เกิดผลดีต่อผู้เรียนและประเทศชาติมากที่สุด

2. ผู้บริหารในระดับสูงควรนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือทุกระดับให้สอดคล้องกันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำจากท่านรองศาสตราจารย์สมชาย วงศ์เกษม ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์อนุสรณ์ ภูสิน แก่น กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความเมตตาตรวจสอบแก้ไขและแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการทําวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมสามัญศึกษา. (2536). **เอกสารการประชุมสัมมนาผู้บังคับบัญชาลูกเสือ**. กรุงเทพฯ : เทพนิมิตการพิมพ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2536). **คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (เครื่องหมายลูกเสือโลก)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กิตติศักดิ์ ทองเสมอ. (2544). **ศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือของผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนประถม ศึกษา สังกัดเทศบาล ในเขตการศึกษา 4**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ทักษิณ : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- คำแหง ต้นสกุล. (2543). **ศึกษาปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ สังกัดกรมสามัญจังหวัดพังงา**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ทักษิณ : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จุไรรัตน์ จงอ่อน. (2543). **การบริหารกิจการลูกเสือในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เกษตรศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดนัย แชร้ม. (2542). **ปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ทองหล่อ เดชไทย. (2544). **การบริหารคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

พระเทพเวที. (2536). **การศึกษาเครื่องมือพัฒนาที่ยังต้องพัฒนา**. กรุงเทพฯ : ส่องสยามการพิมพ์.

วัชรินทร์ ศรีบุรินทร์. (2542). **การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิจิตร ศรีสอ้าน. (2540). **ลักษณะทั่วไปของการบริหาร**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วิเชียร อุสาห์. (2542). **ปัญหาการบริหารงานลูกเสือโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วีรพล ทองลัมฤทธิ์. (2550). **การศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือของครู : กรณีศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอเขาค้อ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. เพชรบูรณ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

ศิริพร พงศ์ศิริโรจน์. (2540). **องค์การและการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : เทคนิค.

สมพงษ์ เกษมสิน. (2548). **การบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สมาน รังสิโยกฤษฎ์ และ สุธี สุทธิสมบูรณ์. (2530). **หลักการบริหารเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. (2533). **พระราชบัญญัติลูกเสือ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2530). **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. (2534). **คู่มือการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือสามัญชั้นความรู้ขั้นสูง**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. (2540). **คู่มือการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญชั้นความรู้เบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2547). **ชุดการสอนด้วยตนเอง หลักสูตรการบริหารงาน : การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ชุดที่ 5 การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี**. นนทบุรี : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.

สุพร ทองดี. (2545). **ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.